

Geografický původ, migrace, historie a současné rozmístění romského etnika

Mgr. Simona Wachsbergerová
Soc.pedagogická práce s romskou komunitou

❖ V neklidné středověké Evropě bylo Cikánům zakázáno se trvale usazovat. Mnohdy byli i krutě trestáni, pokud byli v oblastech dané země přistiženi. Proto byl Cikánům vlastní kočovný způsob života. Pokud se jim podařilo někde usadit, živili se tzv. černými řemesly (kovářství, kotlářství), zábavními podniky, a také se věnovali zemědělství. Jejich přítomnost byla spojována i s vysokou kriminalitou.

❖ Často tedy asi od 14.století putovali po Evropě kočovnými skupinami lidí, jejichž způsob života, řečnictví osob odlišná o ostatního obyvatelstva, způsobem řečnictvím, charakteristickým způsobem života, temperamentem, vlastním nesrozumitelným jazykem a také neschopností a neochotou podřizovat se životnímu stylu a normám místního usedlého obyvatelstva. Romové budili zpočátku zvědavost a jejich exotické vzezření a zvyky dávalo podněty k různým úvahám o důvodech jejich kočovného života a k domněnkám o jejich pravlasti

Na počátku
středověku se
stěhovali do
Evropy
z východu
zvláštní
migranti, jejichž
původ byl
Evropanům
neznámý

❖ Nejrozšířenější byl názor, že Romové pocházejí z Egypta, odkud se přistěhovali do křesťanských zemí. Podle jejich takto domnělého egyptského původu byli pojmenováni – ve španělštině Gitanos, ve francouzštině Gitanes, v angličtině Gypsies. Ve skutečnosti jsou tyto názvy zřejmě odvozeny od oblasti Malý Egypt na Peloponésu nebo od území v Malé Asii.

❖ V jižní a východní Evropě byli přistěhovalí Romové nazýváni podle manichejské sekty kněží Athiganoi – odtud vznikla další pojmenování –řecky Atsiganos, odtud vznikla další pojmenování – v italštině Zingaro, ve francouzštině Tsigane, v němčině Zigeuner, ve slovanských jazycích Cigáni (česky Cikáni, bulharsky Ciganin, polsky Cygan), rumunsky Tzigan, maďarsky Tzigany.

❖ Snažili se přesvědčit, že svým kočováním činí pokání za hříchy svých předků, kteří odmítli přijmout pomoc svaté rodině, Panně Marii s Ježíškem, když utíkali před Herodesem do Egypta. Proto se vydali do Říma pro odpuštění.

❖ Jiná romská pověst s křesťanským motivem praví, že hřeby pro Ježíšovo ukřižování ukovali romští kováři, a to je důvod jejich pokání.

❖ Jinou šířenou legendou bylo zdůvodnění kočovného způsobu života jako trest za to, že zapřeli křesťanskou víru, a sedm let musí tuto zradu pykat stálým cestováním z místa na místo. Opakem těchto mýtů je legenda založená na putování dobrých křesťanů na počest Pána, neboť on také vykonal dlouhou pouť.

Některé dobové pověsti a názory:

Představy o svém původu Romové podpořili vlastními legendami a mýty:

- ❖ Exotický vzhled a životní styl, nesrozumitelný jazyk, tyto prvky budily nedůvěru.
- ❖ Romové začínali být spojováni s tureckou expanzí do Evropy, byli obviňováni ze špionáže ve prospěch Osmanské říše.
- ❖ Nelibost církve se zaměřila na nevázaný život Romů, na předpovídání budoucnosti a hádání z ruky, které byly prostředkem k obživě romských žen. Negativně vnímáno bylo také přiživování se na majoritní společnosti (almužny, žebrání, krádeže).
- ❖ Pronásledování Romů probíhalo od 16. století po celé Evropě. V raném novověku byli kočující Romové vnímáni evropskou společností jako protipól pevného pořádku. Nařízení proti nim se stále zotročovala.
- ❖ Romové byli stále více zaháněni do ilegality a propadali postupně do bludného kruhu chudoby, izolace a kriminalizace.
- ❖ Pokud byli zadrženi, hrozila jim ve většině států Evropy poprava nebo vězení, kam byli odsuzováni na nucené práce.
- ❖ Koncem 18. století okouzlovali určitou část majoritní společnosti. Ale v povědomí většinového obyvatelstva nadále spíše přetrvával tradovaný strach z Romů – Cikánů.
- ❖ Oplocování a zcelování pozemků v 19. století připravily Romy o tradiční možnosti volného táboření a nemožnost zapojit se do pracovního procesu v průmyslu, prohloubila jejich sociální a existenční úpadek. Proces násilného „civilizování“ Romů pobíhal ještě po celé 19. století a znamenal postupnou likvidaci jejich tradičního způsobu života.
- ❖ Také 20. století navázalo na tyto procesy. Vrcholem násilí proti romské populaci byla genocida z druhé světové války – romský holocaust. Velké množství Romů zahynulo v koncentračních táborech (naprostá většina Romů z protektorátu Čechy a Morava). Poválečné komunistické režimy vyvinuly

Zatímco v 15. století

byli Romové přijati celkem vstřícně, následně se vztah Evropanů k nim začal měnit k horšímu

éí